

БОЛАШАҚ ДИЗАЙНЕРЛЕРДІҢ АҚПАРАТТЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУҒА ДАЙЫНДЫҒЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ

Жумабаева.М.

І.Жансүгіров атындағы Жетісу университеті, Қазақстан Республикасы, Талдықорған қ.
**e-mail: maralasylbekovna@mail.ru*

Мақалада бүгінгі таңда білім беру саласындағы жетекші бағыттардың бірі оқытуда жаңа технологияларды және АКТ пайдалану болып табылады. Мақалада ақпараттық технологияның мәні, оларды болашақ дизайн саласында қолданудың маңызы және инновациялардың жіктелуі беріледі.

Әлем күрделене түсуде, идеология, экономика, саясат өзгеруде, тұлғааралық қатынастар жүйесі күрделене түсуде. Осыған байланысты адамдарды қоршап тұрған және олардың шығармашылық қызметінің, сұлулық пен үйлесімділікті түсінуінің жемісі болып табылатын объективті-кеңістіктік орта да концептуалды түрде ерекшеленеді. Дизайнер әлемде болып жатқан өзгерістерден, оның ішінде ғылыми-техникалық прогрестен, мәдениеттің, өркениеттің дамуынан аулақ бола алмайды және қалмауы керек, өйткені бұл адам тікелей байланыста болатын заттардың келбетін қалыптастыратын дизайнер, бұл адам өмір сүретін, демалатын, жұмыс істейтін кеңістіктік ортаның бейнесін құруға жетекшілік ететін дизайнерлік ой, жасайды. бұл зерттеудің әлеуметтік-педагогикалық деңгейін анықтайды.

Кілт сөздері: дизайн, ақпараттық технология, білім беру жүйесі, дизайн қызметі, болашақ дизайнерлерді даярлау, дизайнерлік білім берудегі инновациялар, кәсіби дайындық.

Кіріспе

Қазіргі уақытта ақпараттық технологиялар әртүрлі профильдегі мамандарды, соның ішінде дизайнерлік мамандарды дайындауда кеңінен қолданылады. Болашақ дизайнерлердің заманауи дайындығы дәстүрлі мамандармен қатар шығармашылық процестің инновациялық формалары, әдістері мен технологиялары кәсіби маманды қалыптастыруға бағытталған болуы керек. Инновация заманауи жоғары оқу орындарын дамытудың қажетті шарты болып табылады. Бір жағынан тұрақты құндылықтарды сақтауға ықпал ете отырып, екінші жағынан, ескірген барлық нәрселерден бас тарта отырып, инновация әлеуметтік өзгерістердің негізін қалады. Қазіргі жоғары мектептің негізгі міндеті-инновациялық кәсіби қызметке дайын инновациялық типтегі маман қалыптастыру.

Дизайнның адам өмірінің әр саласына тез енуі, материалдық өндірістің өнермен жақындасуы, дизайн технологияларының дамуы, дизайнның әлеуметтік әсерінің артуы қазіргі заманғы дизайнерлерге қойылатын кәсіби талаптарды едәуір арттырғанын айтады.

Дизайн мамандықтарының студенттерін оқытуда ақпараттық технологияларды қолданудың қолданыстағы тәсілдері мен әдістемелеріне жүргізілген зерттеулер, негізінен, олар қабылданған шешімдерді визуализациялау құралы ретінде қолданылатынын және кәсіби дизайн және көркемдік дағдыларды алу құралы ретінде іс жүзінде қолданылмайтынын көрсетті. Бұл ретте оқытудың мақсаты нақты графикалық бағдарламаны игеру және оның ортасында кәсіби бағыттағы тапсырмаларды орындау болып табылады. Алайда, заманауи графикалық пакеттерді оқу процесін күшейту, сондай-ақ кәсіби көркемдік дағдыларды алу және дамыту құралы ретінде қосымша пайдалануға болады.

Материалдар мен әдістер

Жоғары мектеп өз қызметін жаңа жағдайда жүзеге асыра алатын мамандарды даярлаудың нақты міндетін шеше отырып, жүйелі ғылыми ойлау, ақпараттық мәдениет, шығармашылық белсенділік, жоғары адамгершілік сияқты тұлғалық қасиеттерді қалыптастыруға өз үлесін қосуы

тиіс. Бұл үлес ЖОО түлегінің кәсіби дайындығында көрініс табуы тиіс. Өйткені ол жоғары білім берудің нәтижелілігінің өлшемі болып табылады. Педагогикалық теорияда әр түрлі қызмет түрлеріне дайындық өткен ғасырдың 50-ші жылдарының соңынан бастап жан-жақты зерттелуде (В.С.Ильин, С.А.Рубинштейн, Н.К.Сергеев, В.В.Сериков және басқалар) және бүгінгі күнге дейін оның мәні мен құрылымын ашатын кең материал жинақталған. Кәсіби дайындықты қалыптастыру мәселелеріне М.И.Дьяченко, Л.А.Кандыбович, Г.А.Бокарева, К.М.Дурай-Новаковская және т.б. жоғарыда аталған зерттеулердің нәтижелеріне В.С.Ильин, Н.В.Кузьмина, Н.К.Сергеев, В.В.Сериков, В.А.Сластенин және т.б. сүйенеді. Алайды, бұл еңбектерде дизайн білім беру жүйесінде мамандарды даярлау мәселелері қарастырылмайды. Демек, ғылыми әдебиеттерде дизайнерді дайындаудың ерекшелігі жеткілікті түрде емес деп айтуға болады.

Осы мәселені толықтыру ретінде біз сондай-ақ компьютерлік техника негізінде қарқынды оқытудың автоматтандырылған жүйелері саласындағы педагогтар мен психологтардың еңбектерін талдадық (Б.И.Андреев, С.И.Архангельский, В.П.Беспалько, Т.А.Ильина, Г.А.Китайгородская, Н.Ф.Тализина). Сондай-ақ білім беруді компьютерлендіру теориясы (Б.С.Гершунский, А.П.Ершов, Е.А.Машбиц, В.М.Монахов және т.б.), Білім берудегі жаңа ақпараттық технологияларды қолдану мәселелеріне арналған теориялық, әдіснамалық және философиялық еңбектер (И.В.Роберт, С.А.Кристочевский және т.б.), кәсіби қызметке дайындықтың ғылыми негіздері (Г.А.Бокарева, М.И.Дьяченко, Г.Н.Жуков, Л.А.Кандыбович, Е.Э.Смирнова), дизайн-жобалау теориясы мен әдіснамасы бойынша еңбектер (О.И.Генисаретский, В.Л.Глазычев, Д.Л.Мелодинский).

Қойылған міндеттерді шешу және алға қойылған гипотезаны тексеру үшін келесі қосымша зерттеу әдістері қолданылды:

- студенттерді компьютерлік құралдарды, жүйелер мен технологияларды даярлау тәжірибесінде қолданылатын және қолданыстағыларды зерттеу және салыстырмалы талдау;
- кәсіби қызметке дайындықты қалыптастыру мәселесі бойынша философиялық, психологиялық-педагогикалық, оқу-әдістемелік әдебиеттерді теориялық талдау; модельдеу;
- болашақ дизайнердің компьютерді дизайн-жобалауда қолдануға дайындығын қалыптастыру шарттарын зерделеу мақсатында, атап айтқанда, оқытуды ұйымдастыру кезінде ЖОО-дағы оқу процесін бақылау;
- студенттерді тестілеу және сауалнама жүргізу, жетекші мамандармен сұхбат, жобалық-көркемдік қызмет өнімдерін талдау, тәжірибелік-іздігіру жұмыстары;
- эмпирикалық материалды математикалық өңдеу.

Болашақ дизайнерлерді кәсіби қызметте АТ-ны қолдануға дайындау жүйесі жоғары мектепте маман даярлау сапасының жоғары деңгейіне өтуге мүмкіндік береді, кәсіби көркемдік дағдыларды дамытуға, сондай-ақ АТ қолдануға дайындықты өнімді қалыптастыруға ықпал ететін оқу процесінде графикалық бағдарламалық құралдарды пайдалану бойынша әзірленген әдістемелік ұсыныстар, көркемөнер мамандықтарының мамандарын даярлау кезінде оқу үдерісіне енгізілу қажет.

Негізгі бөлім

Болашақ дизайнердің инновациялық қызметі білім беру процесінде университеттің инновациялық инфрақұрылымында көрсетілген заманауи технологияларды, құралдарды, әдістерді және ұйымдастыру формаларын қолдану негізінде қалыптасады. Болашақ дизайнердің инновациялық қызметке дайындығы - бұл жеке тұлғаның өзара байланысты жеке психологиялық ерекшеліктерінің жиынтығы, инновация саласындағы кәсіби және арнайы білім мен дағдылар, қызметті орындаудың жаңа тәсілдері мен тәсілдерін, осы қызмет түріне сәйкес келетін белгілі бір құзыреттерді оқытуға деген ұмтылысты анықтайды. Дизайнер студенттердің кәсіби қызметтегі инновацияларға дайындығын қалыптастыру процесі дәйекті, кезең-кезеңмен жүзеге асырылады:

- бірінші кезеңнің негізгі мақсаты-тұрақты оң мотивацияны қалыптастыру, кәсіби қызметте инновацияларды қолдануға құндылық бағдарлау;

- екінші кезең - инновациялық кәсіби қызметтің мәні, мазмұны мен құрылымы туралы білімді игеру;

- үшінші кезеңнің мақсаты - зерттеу және рефлексиялық дағдыларды қалыптастыру және студенттердің дағдылары [7].

Студент-дизайнерлердің кәсіби қызметтегі инновацияларға дайындығын қалыптастыру негізінен шығармашылық әзірлемелерді қабылдауға, игеруге дайындықты қалыптастыру болып табылады. Басқа дизайнерлердің инновациялық тәжірибесін беру және оны жаңа жағдайларға бейімдеу. Өз инновацияларын әзірлеу, өзінің инновациялық тәжірибесін беру, шығармашылық эксперименттерді ұйымдастыру және жүргізу арқылы жүзеге асырылады.

Кәсіби қызметтегі инновацияларға дайындық дегеніміз-субъектінің кәсіби қызметтегі инновацияларды қабылдауға, игеруге, жүзеге асыруға толық дайындығы және заманауи инновациялық әдістер мен технологияларды тиімді қолдана білу дағдының болуы. Студенттердің инновациялық кәсіби қызметке дайындық критерийлері жеке және белсенді компоненттерді қамтиды. Жеке критерийлер инновациялық қызметтің құндылық бағдарлары мен мотивтерінің қалыптасуын, сондай-ақ кәсіби маңызды қасиеттердің ауырлығын анықтайды. Белсенділік критерийлері-бұл инновациялық кәсіби қызметті жүзеге асыру мүмкіндігін қамтамасыз ететін білім мен дағдылар жүйесін қалыптастыру [8]. Инновациялық кәсіби қызметке дайындық құрылымы өзара байланысты және өзара байланысты мотивациялық, жеке, когнитивті, креативті, рефлексивті компоненттердің жиынтығы ретінде қарастырылады.

Болашақ дизайнерлердің инновациялық қызметке дайындық критерийлері және олардың қалыптасу көрсеткіштері өзін-өзі тануға ықпал етеді және болашақ маманға кәсіби құзыреттілікті жетілдіруге мүмкіндік береді [8].

Нәтижелер мен талқылаулар

Мәселенің теориялық талдауы соңғы жылдары қоғамдағы және білім берудегі инновациялық процестер мәселелеріне көп көңіл бөлінетінін көрсетті. Дизайн біліміне заманауи тәсілдер Е.Н.Ковешникова, В.П.Климов, Е.Э.Павловская, Л.Б.Переверзев, И.В.Привалованың еңбектерінде ұсынылған. Кәсіби дизайнерлік білім беру мәселелері Л.Ю.Анцуков, Ю.А.Грабовенко, Н.П.Валкова, И.Ф.Волкова, Н.В.Воронов, Т.М.Журавскаяның еңбектерінде қамтылған. Г.С.Альтшуллер, Д.Б.Богоявленская, В.В.Давыдовтың зерттеулерінде тұлғаның шығармашылық принципін белсендіру шарттары, құралдары мен әдістері негізделген. Қызметтің жеке стилін қалыптастыру мәселелері В.С.Мерлин, Е.А.Климов, А.К.Байметовтың еңбектерінде зерттелген. Н.Ю.Посталюк, В.А.Сластенин, В.Ф.Худякова, Е.М.Чибиреваның зерттеулері маманның шығармашылық стилін қалыптастырудың құрылымы мен логикасын ашады. Н.В.Воронов, сияқты кәсіби дизайн салаларында жұмыс істейтін ғалымдардың еңбектеріндегі зерттеулер мен тұжырымдар ерекше назар аударуға тұрарлық. Қазіргі уақытта ғылыми зерттеулерде педагогикалық құбылыстарды тереңірек талдаумен сипатталатын, болжамды мүмкіндіктері де, көркемдік пәндерді оқыту нәтижесіне кепілдік беру мүмкіндіктері де бар әдістерді қолдануды талап ететін сапалы жаңа кезең басталады [8].

Қорытынды

Болашақ дизайнерлердің инновациялық кәсіби қызметке дайындығының қалыптасу жағдайы-бұл дизайнердің кәсіби қызметке мотивациялық және құндылық қатынасының болуын, шығармашылық мақсаттарға жетудің тиімді тәсілдері мен құралдарын, шығармашылық пен рефлексия қабілеттерін қамтамасыз ететін ерекше жеке жағдай. Бұл инновациялық қызметті ынталандыратын және оның өнімділігіне ықпал ететін субъектінің белсенді кәсіби ұстанымының негізі. Инновациялық қызметке дайындық-болашақ дизайнердің инновациялық ұстанымын қалыптастыратын ішкі күш. Зерттеудің одан әрі перспективаларын қазіргі заманғы дизайнердің кәсіби дайындығының маңызды құрамдас бөлігі болып табылатын инновациялық қызмет саласындағы болашақ дизайнерлердің әлеуетін арттырудың негізгі тенденциялары мен мүмкін жолдарын анықтаудан көреміз.

Адам қызметінің барлық салаларында ақпараттық технологиялардың болуы өркеніет дамуының қазіргі кезеңіне тән қасиет болып табылады. Дизайн қызметі компьютерлік технологиялар соңғы бірнеше жылда басым болды. Дизайнердің кәсіби қызметінің тиімділігі мен сәттілігі оларды игеру дәрежесіне байланысты және бұл факт дизайнердің кәсіби білімінің мазмұнында көрінуі керек. Әйтпесе, білім беру мекемелерінің түлектері қосымша кәсіби дайындықсыз нақты өндіріс талаптарына бейімделе алмайды, бұл әлеуметтік-экономикалық дағдарыс пен жұмыссыздық жағдайында өте жағымсыз.

ӘДЕБИЕТТЕР:

1. Кондратьев, С. С. Инновации в современном образовании / С. С. Кондратьев. - Текст : непосредственный // Молодой ученый. — 2021. — № 4 (346). — С. 346-347. — RL:<https://moluch.ru/archive/346/77841/> (дата обращения: 13.11.2023).
2. Бектурова З.К., Вагапова Н.Н. Внедрение инновационных технологий обучения в учебный процесс в Республике Казахстан. // Международный журнал экспериментального образования. – 2014. – № 3-2. – С. 167-167;
3. Захарова И.Г. Информационные технологии в образовании. - М., 2010. - С 53
4. Г.К.Селевко «Современные образовательные технологии».
5. Мухина, С. А. Нетрадиционные педагогические технологии в обучении : учеб. пособие / С. А. Мухина, А. А. Соловьева. – Ростов н/Д : Феникс, 2004. – 379 с. – (Среднее профессиональное образование).
6. Скрипко, Л.Е. Внедрение инновационных методов обучения: перспективные возможности или непреодолимые проблемы? [Текст] / Л.Е. Скрипко // Менеджмент качества. – 2012. – № 1. – С. 76 –84.
- 7.Альтшуллер Г. С. Творчество как точная наука / Г. С. Альтшуллер. –М.: Мысль, 1979. — 271 с.
- 8.Борытко Н. М. В пространстве воспитательной деятельности: монография / Н. М. Борытко. — науч. ред. Н. К. Сергеев. — Волгоград: Перемена, 2001. — 181 с.
- 9.Глазычев В. Л. О дизайне: Очерки по теории и практике дизайна на Западе / В. Л.Глазычев. –М.: Искусство, — 1970. — 192 с.
10. Давыдов В. В. Теория развивающего обучения / В. В. Давыдов. –М.: ИНТОР, 1996. –188 с.
11. Лесняк В. Графический дизайн (основные профессии) / В. Лесняк. – М.:ИндексМаркет, –2011, — С. 208

REFERENCES:

- 1.Kondratiev, S. S. Innovations in modern education / S. S. Kondratiev. -Text : direct // Young scientist. — 2021. — № 4 (346). — Pp. 346-347. — URL: <https://moluch.ru/archive/346/77841/> (date of reference: 11/13/2023).
2. Bekturova Z.K., Vagapova N.N. Introduction of innovative learning technologies into the educational process in the Republic of Kazakhstan. // International Journal of Experimental Education. - 2014. – No. 3-2. – pp. 167-167;
3. Zakharova I.G. Information technologies in education. - M., 2010. - From 53
4. G.K.Selevko "Modern educational technologies".
5. Dimza, V. Inovācijas pasaulē, Eiropā, Latvijā / V. Dimza. – Rīga : LZA EI, 2003. – 206 lpp.
6. Izglītības vadība. Latvijas Universitātes raksti. 697. sējums / galv. red. Andris Kangro. – Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2006. – 170l p.
7. Investments and innovations: A dictionary-reference from A to Z / edited by M. Bohr. – M. : DIS, 1998. – 208 p.
8. Mukhina, S. A. Non-traditional pedagogical technologies in education : textbook. the manual / S. A. Mukhina, A. A. Solovyova. – Rostov n/A : Phoenix, 2004. – 379 p. – (Secondary vocational education).

9. Eglīte, E. Kas ir problēmbalstīta izglītība? / Eglīte E., Šilneva L. – Rīga: Attīstība, 2001. – 130 lpp.

10. Skripko, L.E. Introduction of innovative teaching methods: promising opportunities or insurmountable problems? [Text] / L.E. Skripko // Quality management. - 2012. – No. 1. – pp. 76 -84.

11. Federal target program for the development of education for 2011 -2015. [electronic resource]. – Access mode : fcpro.ru .

ФОРМИРОВАНИЕ ГОТОВНОСТИ БУДУЩИХ ДИЗАЙНЕРОВ К ПРИМЕНЕНИЮ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

Жумабаева.М.

Жетысуский университет им. И.Жансугурова, Республика Казахстан, г.Талдыкорган.

**e-mail: maralasyzbekovna@mail.ru*

Сегодня одним из ведущих направлений в сфере образования является использование новых технологий и ИКТ в образовании. В статье раскрывается суть информационных технологий, важность их использования в будущей области дизайна и классификация инноваций.

Мир усложняется, меняются идеология, экономика, политика, усложняется система межличностных отношений. В связи с этим концептуально выделяется объективная пространственная среда, которая окружает людей и является продуктом их творческой деятельности, понимания красоты и гармонии. Дизайнер не может и не должен избегать изменений, происходящих в мире, включая научно-технический прогресс, развитие культуры, цивилизации, поскольку именно дизайнер формирует внешний вид предметов, с которыми человек находится в непосредственном контакте, это дизайнерская идея, которая руководит созданием образа человека. пространственная среда, в которой человек живет, отдыхает, работает. это определяет социально-педагогический уровень исследования.

Ключевые слова: *дизайн, информационные технологии, система образования, дизайнерская деятельность, подготовка будущих дизайнеров, инновации в дизайнерском образовании, профессиональная подготовка.*

FORMATION OF THE READINESS OF FUTURE DESIGNERS TO USE INFORMATION TECHNOLOGIES

Zhumabayeva.M.

Zhetysu University named after I. Zhansugurov, Republic of Kazakhstan, Taldykorgan

**e-mail: maralasyzbekovna@mail.ru*

Today, one of the leading directions in the field of education is the use of new technologies and ICT in education. The article reveals the essence of information technologies, the importance of their use in the future field of design and the classification of innovations.

The world is becoming more complicated, ideology, economics, politics are changing, and the system of interpersonal relations is becoming more complicated. In this regard, the objective spatial environment that surrounds people and is the product of their creative activity, understanding of beauty and harmony is conceptually highlighted. A designer cannot and should not avoid changes taking place in the world, including scientific and technological progress, the development of culture, civilization, since it is the designer who forms the appearance of objects with which a person is in direct contact, this is a design idea that guides the creation of a human image. The spatial environment in which a person lives, rests, and works. This determines the socio-pedagogical level of research.

Keywords: *design, information technology, education system, design activity, training of future designers, innovations in design education, professional training.*